

Становище

за дисертационния труд за придобиване на ОНС „Доктор”

**на тема: „Сезонна динамика и видов състав на фитопланктона в язовирите
Кърджали и Доспат”**

на докторант Костадин Тодоров Дочин

от проф.дбн Майя Петрова Стойнева,

Катедра по ботаника, Биологически факултет, СУ „Св. Климент Охридски”

В качеството си на научен ръководител на предложението за защита дисертационен труд съм избрана и назначена за член на научното жури по защитата съобразно Заповед на Ректора на СУ

Изследванията на фитопланктона в планинските големи и значими за България язовири Кърджали и Доспат са осъществени от Костадин Тодоров Дочин в рамките на проект „Комплексна оценка и изследване на влиянието на садковите аквакултури върху хидроекосистемата на язовири в България“, разработен по договор с фонд „Научни изследвания“ ДО 02-307/19.12.2008 и са. Това до голяма степен е свидетелство за актуалността на разработваната тема, която се определя от важната роля на планктона като първично звено в трофичните мрежи във водните екосистеми и ролята му в процесите на формиране на качеството на водите на язовирите. В този смисъл направеният към работата Увод предоставя обосновка за избора на дисертационната тема. Дисертационният и характер е потвърден от двете единодушно приети решения на Катедрения съвет на Катедрата по ботаника при зачисляването и апробирането на докторанта.

Дисертационният труд е с обем 197 компютърни страници текст, фигури и таблици и включва следните раздели: Увод, Литературен обзор, Цел и задачи на изследването, Материали и методи, Резултати и обсъждане, Основни резултати, Изводи, Литература. Авторефератът отразява точно структурата на дисертационния труд и неговите приноси.

Литературният обзор е много подробен и показва както много добро познаване на литературата по темата на изследването, така и възможностите на докторанта за критически и творчески анализ на данните на предишни автори. Именно този анализ, показващ липсата на данни за влиянието на

дългогодишното садково рибовъдство в регионален, континентален и глобален аспект, логично води до необходимостта от провеждането на такова изследване и до определянето на неговата цел. Поради тази причина съвсем обосновано целите и задачите на изследването са разположени след литературния анализ в текста на дисертационния труд.

Целта е ясно формулирана и напълно съответства на заглавието на дисертационния труд, като от нея и в съответствие с нея са формулирани пет отделни задачи. Те включват не само проучването на видовия състав и таксономичната структура на фитопланктона, на числеността и биомасата фитопланктона, но и тяхната сезонна динамика и пространствено разпространение в хоризонтален и вертикален аспект заедно с корелационните връзки между количествените параметри на фитопланктона и физико-химичните показатели на средата, но и направата на сравнение с предишни изследвания и оценка на съвременното състояние на фитопланктона в двата язовира след около 30 годишно садково рибарство в тях.

В глава Материал и методи са представени географски, морфометрични и хидрологични данни за двата язовира, координатите на станциите за пробонабиране, средните стойности на хидрохимичните показатели в язовирите за периода на изследване, които повлияват първичната продуктивност и видовия състав на фитопланктона. Представени са методите за пробонабиране и периодичността на вземане на проби. Количественият и качественият анализ на фитопланктона е осъществен в броителна камера на Бюркер по метода на Лаугасте (1974), а биомасата на фитопланктона е изчислена по Лаугасте (1974), Федоров (1979) и Rott (1983). Използвани са стандартни и съвременни методи за статистическа обработка на данните и анализирането им. Наред с методите за анализ на фитопланктона са посочени и описани и методите и стандартите за измерването и оценката на абиотичните параметри на средата. Избраните подходящи методи предопределят и представителността и достоверността на получените в хода на дисертационния труд резултати.

Поради ограничения обем на становището тук няма да бъдат изредени получените резултати, но них искала да отбележа, че дори само определянето на биоразнообразието на водораслите в двата язовира би било достатъчно и дисертабилно само по себе си. В това отношение съществен принос на

дисертанта е идентифицирането в язовир Кърджали на 137 таксона планктонни водорасли от 6 отдела, от язовир Доспат - 131 таксона от 7 отдела, от река Арда - 48 таксона от 5 отдела и от р. Доспат – 38 таксона от 3 отдела. Сравняването на получените резултати с предишни изследвания за двата язовира показва съществена промяна в таксономичното разнообразие както в положителна посока на общо увеличаване на броя на видовете, развиващи се в изследваните водни системи, така и в отрицателна посока с поява и развитие (на места обилно) на инвазивни екзотични видове. Доказани са промени в доминантните комплекси и тяхната динамика, както и неравномерното времево и пространствено разпределение на фитопланктона като специално в язовир Доспат е установена и доказана обратна за всички известни язовири тенденция за по-голямо обилие и богатство на фитопланктона при стената, а не в опашката на язовира, както и в дълбочинните слоеве. Тези резултати, недвусмислено и еднозначно доказващи влиянието на садковото рибовъдство върху фитопланктона, а оттам и върху цялата хидроекосистема, не само са обект на публикации в престижни списания, но са от съществено значение за определянето на бъдещите политики по отношение на рибовъдството и качеството на водите на язовирите в страната. В този смисъл направените изводи са напълно логично продължение на представените ясно и точно формулирани резултати.

Личните ми дългогодишни впечатления от работата с Костадин Дочин са, че той е многообещаващ млад колега и учен с изградени научни и трудови навици, работещ с точно усвоени и добре подбрани методики, с възможности за творчески анализ на научни данни и с желание за внедряване и приложение на нови методи и теми.

Костадин Дочин е автор на 18 публикации, от които във връзка с дисертацията са представени 2 избрани, едната от които е в престижно чуждестранно издание, а другата в реномуриания и традиционния за Биологически факултет Годишник, Книга 2-Ботаника. Дисертантът е участвувал и в 8 национални и международни научни форуми, в 12 проекта и има 4 забележани цитирания..

В заключение бих искала да отбележа, че представеният дисертационен труд заедно с публикациите на Костадин Дочин напълно отговаря на критериите на Биологически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ по

професионално направление 4.3. Биологически науки и на *ЗРАСП в Република България*. Целият труд е написан много интелигентно като се основава на задълбочени теоретични знания и подходящи методи, предопределящи достоверността на лично получените оригинални резултати с приносен характер и показва способността му за самостоятелни научни изследвания. Поради това считам, че представеният ми за становище диертационен труд трябва да бъде допуснат до защита и препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури да го оценят по достойнство като присъдят на Костадин Тодоров Дочин образователната и научна степен *доктор*.

29.04.2015

Проф. дбн Майя П. Стойнева